

JAARVERSLAG 2017

RK BISDOM PARAMARIBO
SURINAME

Inhoudsopgave

I. Inleiding

II. Kerkelijk leven

- a) Grote vieringen en activiteiten
- b) Belangrijke ontmoetingen
- c) Nieuwe kracht voor de evangelisatie
- d) Kerkwijdingen
- e) Gebeurtenissen
- f) Benoemingen en instellingen

III. Media en Communicatie

- a) Radio Immanuel
- b) Media & Communicatie bisdom
- c) Social media
- d) Signis Caribbean en AEC

IV. Dienst Management Administratie

- a) Bureau Onroerend Goed en Bouwzaken
- b) Projectbureau
- c) HRM
- d) Archief

V. Dienst voor Geloof Cultuur & Communicatie

- a) Geloofsverdieping
- b) ABP
- c) Roepingen en Jeugd
- d) Liturgie
- e) School of Liturgy
- f) Asewa Otono

VI. Maatschappelijke inzet

- a) Stichting RK Begraafplaats
- b) PAS

Inleiding

De kerk als geloofsgemeenschap heeft tot primaire taak het verkondigen van Jezus Christus. De verkondiging zal gedaan worden in de kracht van de Heilige Geest. We zullen ons daarbij bewust zijn dat wij missionaire discipelen zijn die een profetische opdracht hebben vanuit het Woord van God. In heel Gods Woord merken wij een voorkeusoptie voor de armen. Om deze immense taak te vervullen en om een hechte geloofsgemeenschap te worden zullen wij dagelijks voeden met de eucharistie.

Het jaar 2017 begon met een uitdagende toespraak van bisschop Mgr. Karel Choennie tijdens zijn nieuwjaarsreceptie op vrijdag 6 januari 2017 onder de titel *Bemin God en je naaste*. In deze toespraak gaf de bisschop de speerpunten aan voor het beleid in 2017 waarop het hele bisdom zich zou moeten richten.

De Kerk is opgeroepen om te blijven volharden in de goede wil en om een zuurdesem te zijn in de maatschappij, waarin de moraal steeds meer vervaagt en vervalt in een groeiend individualisme en egoïsme, consumentisme en materialisme, relativisme en onverschilligheid.

Hierdoor is een herbezinning op onze rol in de samenleving noodzakelijk en ook op de betekenis die wij als geloofsgemeenschap hebben voor persoon en groepen met verschillende etnische, maatschappelijke en economische achtergronden. Het is wel te merken dat wij afwezig zijn in grote delen van de samenleving: een bijzonder groot aantal christenen verlaat onze geloofsgemeenschap om zich bij andere religieuze groepen aan te sluiten in hun zoektocht naar zingeving.

Het jaar 2017 zou een voorbereidend jaar moeten zijn om te komen tot een kerkcongres, waarin de visie en het beleid voor de komende vijf jaren geformuleerd worden. Om de Kerk vitaal te houden in dit voorbereidende jaar waren wij dus geroepen om te blijven letten op de volgende speerpunten:

1. communicatie en media
2. verdiepen en verlevendigen van de liturgische vieringen in de parochies
3. jeugdwerk
4. een diaconale Kerk
5. catechese
6. Bijbel
7. revitaliseren van de parochies
8. zorg voor het katholieke onderwijs.

Kerkelijk Leven

a) Grote vieringen en activiteiten

De reeks van bijzondere vieringen in 2017 begon met de herdenking van 130 jaar sterfdag van Petrus Donders. Dit feest werd in de kathedrale basiliek en ook in Batavia gevierd. De maand oktober werd door de stichting Devotie Petrus Donders uitgeroepen tot de Petrus Dondersmaand. De hoogtepunten van deze speciale maand waren het Petrus Donderslof met een versperviering op 26 oktober, een bijzondere dienst in verband met de verjaardag van Petrus Donders op 25 oktober en de bedevaart naar Batavia op zaterdag 28 oktober.

Een teken van geloof en hoop was de dankdienst op zaterdag 11 februari 2017 ter herdenking van 100 jaar RK begraafplaats. Ook de Katholieke Charismatische Vernieuwing (KCV) hield op zondag 23 april een plechtige eucharistieviering ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van KCV wereldwijd. Op 13 juni 2017 was het 130 jaar geleden dat de St.-Bonifatiuskerk werd ingezegend. In dat kader was er op zondag 4 juni een plechtige eucharistieviering waarin Mgr. Karel Choennie voorging.

Onder onze herders werd er een plechtige dankdienst gehouden in de St.-Jozefparochie Copieweg in verband met 50 jaar priesterwijding van pater Marinus Nijsten. Ook Mgr. De Bekker mocht het koperen jubileum als bisschop van Paramaribo vieren. Op zaterdag 29 april werd in een volle Majellakapel een feestelijke dienst gehouden om pater Gerard van Kempen te bedanken voor zijn werkzame jaren in ons bisdom en land.

In 2017 hadden wij speciale momenten van gebed zoals de gebedswake 24 uren voor de Heer. Deze gebedsdag werd georganiseerd in de H.H. Petrus en Paulus kathedrale basiliek met als hoofdintentie: bidden voor gerechtigheid, verzoening en vrede in ons land. Ook het feest Círio de Nazaré was een groot succes. Dit feest vond op 7 en 8 oktober plaats in de parochie van onze Lieve-Vrouw van Nazareth.

b) Belangrijke ontmoetingen

Op 26 januari 2017 ontving Mgr. Karel Choennie de heren Lout Donders en Paul Spapens bij de kanselarij. Zij overhandigden aan de bisschop de glossy *Peerke*, een belangrijk tijdschrift dat Petrus Dondersdevotie promoot.

Van 4 tot 8 mei brachten pater generaal Milton Zonta en pater Stijn van Baelen een bezoek aan hun medebroeders de Salvatorianen die in Suriname leven en werken.

Op 25 oktober vond een ontmoeting plaats tussen de bisschop en een delegatie van het hoofdkantoor van Conservation International uit Amerika, waarbij een samenwerkingsovereenkomst werd getekend.

In oktober had de bisschop een ontmoeting met de overste van de zusters SSVM, zr. Mary van de Immaculate Conception en met zr. Maria Boomiki, de regionale overste van de zusters in Suriname.

c) Nieuwe krachten voor de evangelisatie

Diakenwijding gebeurt niet elke dag in ons bisdom. Daarom zijn wij blij wanneer wij dit feest mogen vieren. Op 9 maart 2017 stelde Mgr. Karel Choennie de heren Antonius Combo en Freddy Todie aan tot lector en acoliet, en op zondag 19 maart werden ze tijdens een plechtige eucharistieviering tot diaken gewijd in de kathedrale basiliek.

Het is ook om dankbaar te zijn wanneer God nieuwe krachten stuurt voor ons bisdom. In 2017 arriveerden drie zusters van de congregatie Fransiskus Charitas uit Indonesië in ons land. In juni kwam pater Fransiskus Mistrianto aan in ons land. Hij is lid van de Congregatie voor de Missie, de Vincentianen.

d) Kerkwijdingen

De bisschop heeft aan zijn herderlijke en priesterlijke taken invulling gegeven door zoveel mogelijk aanwezig te zijn onder gelovigen van het bisdom. Behalve de normale en gebruikelijke aangelegenheden waren er ook bijzondere zoals de wijding van kerken.

Op zondag 29 januari 2017 mochten wij met Gods genade een nieuw kerkgebouw in Redidoti inwijden. Deze kerk is gewijd aan de H. Pius.

Op zondag 12 februari was de bisschop in het dorp Drepada voor de wijding van een kerk. De plechtige eucharistieviering was een teken van dankbaarheid en tegelijk een oproep tot groeien in het geloof.

In het dorp Cassipora werd op zondag 5 maart de nieuwe St.-Gerarduskerk gewijd door de bisschop en op zondag 27 augustus was hij in Kalebaskreek voor de wijding van de St.-Petruskerk.

De laatste wijding van 2017 was die van de St.-Theresiakerk in Moengo. Het was ook een teken van verkondiging, hoop en geloof.

e) Gebeurtenissen

Wij noemen enkele activiteiten die aan ons bisdom laten denken als een levende, christelijke gemeenschap.

Op 4 oktober 2017 droeg de voorzitter van NGVB, Cyriel Biervliet, het beheer van het sportcomplex over aan de bisschop. Dat was aanleiding voor een feest dat werd gevierd op 25 november. Op deze dag vond de heringebruikname van het NGVB-sportcomplex officieel plaats. Bij die gelegenheid werd de nieuwe naam onthuld. Het heet nu het Mgr. Aloysius Zichem sportcentrum (AZS).

Steven Tjang A Sjin is de voorzitter van een werkgroep die de bisschop heeft benoemd om het sportcentrum beter te doen beantwoorden aan de aspiraties van het RK Bisdom Paramaribo. Het bisdom wil de parochies en de scholen actief betrekken bij het sportgebeuren. Het is het verlangen van de bisschop dat het sportcomplex de gelegenheid biedt aan kinderen om hun zang-, muziek-, dans-, acteer- en sporttalent te ontwikkelen vanaf de basisschool tot het middelbaar onderwijs.

f) Benoemingen

De taak van een bisschop kan ook buiten de grenzen van zijn bisdom gaan, omdat een bisschop lid is van een bisschoppenconferentie. Ons bisdom maakt deel uit van de Antilliaanse Bisschoppenconferentie (AEC). Op de laatstgehouden jaarlijkse plenaire vergadering van AEC is onze bisschop benoemd als gedelegeerde van AEC voor de pauselijke missiewerken. Pater E. Kross werd in de maand augustus 2017 officieel benoemd tot national director van de pauselijke missiewerken voor AEC.

In ons bisdom heeft Mgr. Choennie pater Fransiskus Mistrianto CM benoemd tot pastoor van de parochie van OLV van Fatima. De officiële overdracht van het pastoorschap vond plaats op zondag 15 oktober 2017.

g) Onderwijscommissie

In de maand oktober 2017 benoemde de bisschop de heer Louis Hilgers van de stichting Reisgids Digitaal Leermateriaal tot zijn externe adviseur voor het rooms-katholiek onderwijs. En op 1 november stelde hij een commissie in om hem te adviseren over rooms-katholiek onderwijs. De benoeming van de leden geschiedde op 13 november 2017. De focus van de onderwijscommissie lag op onderwijsinhoudelijke aangelegenheden, de onderwijsstructuur en het organisatievraagstuk.

h) Adviescommissie – Waarheid, Gerechtigheid en Verzoening

Er was op 1 september 2017 een vergadering van deze adviescommissie, maar de commissie was toen niet compleet waardoor er geen formele installatie plaatsvond. De formele installatie was op 24 november middels een officiële vergadering met alle leden, waarbij de bisschop de beschikking voorlas. Enkele zaken die aan de orde kwamen:

1. nadere informatie over de voorgeschiedenis en het doel, 2. werkwijze van de commissie, 3. indicatief plan.

De installatie van deze bijzondere adviescommissie werd aan de gehele samenleving bekendgemaakt via een persconferentie. Volgens Mgr. K. Choennie moest de commissie hem bijstaan en adviseren in zijn initiatief om vrede en harmonie te waarborgen in onze samenleving door gezamenlijk het pad van recht, vergeving en verzoening te kiezen.

✓ Geschiedenis

Het initiatief van de bisschop startte bij een eerste ontmoeting met de president van de Republiek Suriname eind januari 2017, waarin de bisschop aanbood bij te dragen aan een vreedzaam Suriname na de afronding van het 8 decemberproces. De Decembermoorden en alles wat zich eromheen heeft afgespeeld, houdt onze samenleving al decennialang verdeeld. De bisschop wilde helpen zoeken naar oplossingen.

Kort na deze ontmoeting met de president hield pater Kross op 8 februari een belangwekkende preek in de basiliek en sprak over recht, waarheid en barmhartigheid, drie begrippen die bij elkaar horen, en ook in deze volgorde. Dit was tijdens een speciale viering om te bidden voor recht, waarheid en verzoening. Er ontstond toen ook in regeringskringen een positief gevoel. Dat leidde tot een gezamenlijke verklaring van de president en de bisschop begin maart 2017. In die verklaring stelde de bisschop zijn diensten ter beschikking in het belang van de totale samenleving, diensten gericht op rust, harmonie en vrede in ons land.

✓ Uitgangspunten

De bisschop heeft steeds zijn uitgangspunten helder op tafel gelegd:

1. zijn initiatief is niet bedoeld om te bemoeien met het rechtsproces van de 8 decembermoorden of daarin op enigerlei wijze te interveniëren. Dat proces is de bevoegdheid van de rechterlijke macht en dient ongehinderd voortgang te vinden. De bijdrage van de bisschop is gebaseerd op de gedachte van een rechtsstaat, een land waarin wet en recht gelden, met erkenning en respect voor de rechterlijke macht en de onafhankelijkheid daarvan. Het initiatief richt zich op het bouwen aan en het garanderen van vrede en harmonie na voltooiing van het rechtsproces;
2. de nadruk van het initiatief ligt op healing (genezing) om te bouwen aan een meer saamhorig land. De ongehinderde afronding van het rechtsproces – in het bijzonder de erkenning en aanvaarding van de rechterlijke uitspraak – is een fundamentele voorwaarde voor het genezingsproces, maar er komt daarna meer bij kijken;
3. het initiatief van de bisschop is anti-niemand, het is pro-Suriname.

Deze uitgangspunten werden gaandeweg duidelijker en door steeds meer mensen en organisaties begrepen. Toen groeide ook het begrip. De meeste kerkelijke denominaties in ons land betuigden hun steun. De bisschop benaderde ook het Vaticaan en de OAS, die bereid waren te ondersteunen. Wij zouden de leiding houden over een eigen vredesproces, maar er kon altijd gebruikgemaakt worden van de expertise, de ervaringen en het gezag van internationale instituten.

i) Nieuw vervoermiddel voor binnenlandspastoor Kenneth Vigelandzoon

Op woensdag 20 december 2017 vond op het voorplein van de kathedrale basiliek de overhandiging plaats van een splinternieuwe Isuzu D-Max aan pater Kenneth Vigelandzoon. De vervoerscommissie van het RK Bisdom Paramaribo gaf de sleutels aan Mgr. Karel Choennie die ze vervolgens reikte aan de priester. Bij de overhandiging waren aanwezig een kleine groep medewerkers van Fernandes autohandel, de vervoerscommissie van het bisdom, medewerkers van de kanselarij en Radio Immanuel.

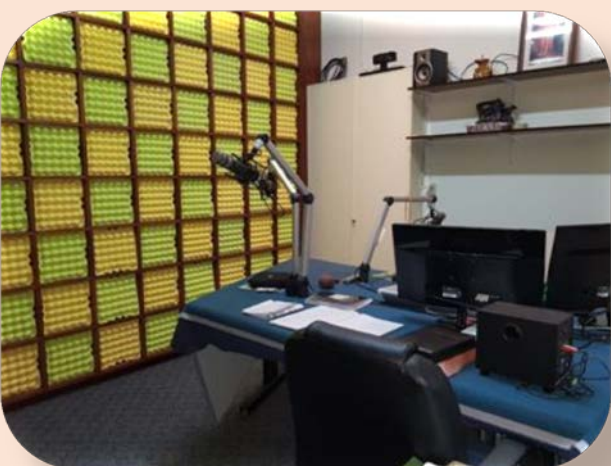
✓ Pastoraal gebied binnenland-centrum

In zijn speech zei de bisschop van Paramaribo dat het onontbeerlijk is dat de binnenlandspastores over goede en bedrijfszekere vervoersmiddelen beschikken. Hij dankte de vervoerscommissie voor haar werk om daarop toe te zien. Pater Kenneth Vigelandzoon heeft de zorg over het pastoraal gebied binnenland-centrum-west met verschillende inheemse en marrongemeenschappen in Para en Brokopondo. Dit project is mede tot stand gekomen door een gift van USD 15.500 van Aid to the Church in Need (ACN) International, in het Nederlands Kerk in Nood, 'een internationale katholieke organisatie die christenen over de hele wereld ondersteunt, waar zij worden vervolgd of onderdrukt of in pastorale nood zijn'. De rest van de kosten voor het nieuwe vervoersmiddel verkreeg het RK Bisdom Paramaribo via een lening en via bijdragen van de geloofsgemeenschap in Suriname.

Media & Communicatie

a) Radio Immanuel

Het project renovatie Radio Immanuel werd uitgevoerd. De duur van het project was 7 maanden. Er werden 3 geluidsdichte studio's gemaakt, een receptiebalie, opbergkasten en een lockerkast. Alle ruimtes werden opnieuw geschilderd en de vloer werd van vloerbedekking voorzien. Een alarmsysteem en nieuwe brandblussers werden geplaatst; brandveiligheidsinstructies werden gegeven aan de medewerkers.

In januari 2017 startte een coachingtraject van 9 maanden om de medewerkers persoonlijk en in groepsverband competenties bij te brengen en om in teamverband planmatig samen te werken. We hielden in mei een fundraisingsactiviteit op het terrein van het bisdom. De opbrengsten uit de verkoop van planten, eten en muziekartikelen waren SRD 5.800.

Per 1 juni 2017 werd Iraida Simpson benoemd tot assistent-manager van de radio. De heren Floyd Blokland en Richardo Macintosh werden aangenomen als omroeper en technische medewerker met een halfjaarcontract. Iris Kwelling werd aangenomen als omroepster met een jaarcontract. In november 2017 kregen de medewerkers zes trainingssessies van On Stage. Het ging om presentertechnieken en tips en trucs voor de omroep. We kregen de uitzendvergunning en een eigen frequentie: 95.9 FM.

b) Media & Communicatie bisdom Paramaribo

Melvin Mackintosh heeft het team van Omhoog aangevuld en draagt nu als hoofdredacteur de zorg voor de wekelijkse uitgave van Omhoog en de onlineversie www.omhoog.org¹ Ook is hij in de functie van media en communicatie officer deeltijds in dienst.

Per 1 november 2017 werd er een aanvang gemaakt met het uitzenden van het wekelijkse nieuwsprogramma *Rome reports* met nieuws van de paus en het Vaticaan. We hadden een deal voor 52 afleveringen. De wekelijkse uitzending was op Apintie TV, kanaal 10.1.

c) Social media

Onze Facebookpagina bereikte 20.000 likes in het derde jaar dat we actief bezig waren. De heilige van de dag, de lezingen, overweging bij de lezingen, een gebed en een geanimeerde quote worden elke dag gedeeld met de FB-gemeenschap wereldwijd. Ook de verschillende activiteiten in het bisdom en nieuwswaardigheden worden geplaatst.

d) Signis Caribbean en AEC

In 2017 waren wij twee jaar actief in SIGNIS Caribbean, de Caraïbische katholieke communicatie-associatie. Faroz Abdoelrazak is namens ons bisdom de afgevaardigde. Hij nam in dit verband in juni 2017 deel aan het SIGNIS World Congres in Québec, Canada. Het thema was *stories of hope*. Over de hele wereld waren er afgevaardigden van de verschillende SIGNIS-regio's. Het congres bestond uit plenaire sessies, workshops, filmvertoningen, uitreikingen en ook de verkiezing van een nieuw bestuur. SIGNIS World Congres wordt om de vier jaar gehouden.

Ook woonde hij de jaarlijkse bijeenkomst van SIGNIS Caribbean bij op Barbados. Daar kwamen alle leden van SIGNIS Caribbean bijeen om met elkaar de stand van zaken te bespreken over de ontwikkeling op media- en communicatiegebied zowel binnen hun bisdom of organisatie als in Caraïbisch verband. Ook werd de uitvoering van het Integrated Pastoral Communication Plan (IPCP) besproken en werd er een nieuw bestuur gekozen voor de komende 4 jaar. Faroz Abdoelrazak werd gekozen als penningmeester van het nieuwe bestuur.

Wij als bisdom Paramaribo geven ook uitvoering aan het IPCP dat uit 4 fasen bestaat: onderzoek, ontwerp, implementatie en evaluatie. Het idee hierachter is om met alle werkgroepen en instellingen samen te werken om het evangeliseren en alle daarbij

¹ Meer erover op blz 12

behorende activiteiten te presenteren aan de nieuwe sociale media en technieken van het digitale tijdperk waarin we nu leven.

e) Omhoog is online

Met een blij hart heeft de rooms-katholieke gemeenschap de onlineversie van Omhoog

ontvangen. De lancering van de onlineversie vond plaats op 3 december 2017, de eerste zondag van de Advent. Na maanden van voorbereiding lukte het een klein team om de lay-out af te hebben en de belangrijkste artikelen van de laatste drie edities van het weekblad Omhoog op de site omhoog.org te krijgen voor goedkeuring door de bisschop. Die goedkeuring kwam, tegelijkertijd met een welkomstwoord van de monseigneur.

✓ Een oproep van de Kerk

Ons weekblad gaat straks zijn 62ste jaargang in. Dit communicatiemiddel bestaat langer (sinds 1891 om precies te zijn), maar al 62 jaren onder de naam Omhoog. In al die jaren heeft het als belangrijkste communicatiemiddel gediend in de katholieke gemeenschap in Suriname. Maar ook gelovigen daarbuiten en niet-gelovigen kunnen deze informatiebron raadplegen. Omhoog presenteert namelijk een scala aan onderwerpen en nieuwsartikelen, van nationaal nieuws, bisschoppelijk nieuws tot nieuws uit de verste parochies in Suriname. Over geloof en leven, geloofsverdieping, geestelijke overwegingen tot simpele verslagen van activiteiten uit onze kerken in het hele land.

De katholieke kerk over de gehele wereld reageert op de uitdaging van het evangeliseren van de volgende generatie door gebruik te maken van de moderne communicatietechnologie om mensen te bereiken waar ze ook mogen zijn. Verschillende pausen hebben meermalen de oproep gedaan om de moderne media te gebruiken bij het verkondigen van de blijde boodschap. De huidige paus heeft zelf accounts op haast alle sociale media zoals Instagram, Twitter en Facebook.

In 2017 stuurde de Antilliaanse Bisschoppenconferentie (AEC) de pastorale brief *Nieuwe wegen van kerk-zijn in een digitale omgeving*, waarin benadrukt wordt hoe essentieel het is geworden om als Kerk aanwezig te zijn in de wereld van digitale communicatie, maar vooral om die technologie aan te wenden voor de opbouw van Gods koninkrijk.

✓ Omhoog.org

De blog Omhoog.org vervangt de wekelijkse krant niet. Hij is eerder een aanvulling in de dienstverlening. De krant wordt in het weekend gedistribueerd via de verschillende parochies. De blog heeft sommige artikelen vanaf de maandag daarop, waardoor degenen die de krant niet hebben kunnen kopen alsnog het nieuws kunnen lezen. Ook is deze service

uitermate geschikt om in eigen tijd vanuit mobiel, iPad of tablet het recente nieuws van ons bisdom te lezen. Bijkomstigheid is dat via deze blog ook gereageerd kan worden op artikelen.

✓ Ambities

Het RK Bisdom Paramaribo beschikt over het weekblad Omhoog, Radio Immanuel, een FB-pagina en daaraan gekoppeld een FB-groep, en zelfs een YouTubekanaal, te weten het Centraal Media Informatiepunt. Het zijn allemaal communicatiemiddelen ter beschikking van ons allen om de blijde boodschap in deze moderne samenleving te brengen naar eenieder.

De bisschop zei in zijn welkomstwoord dat voor het rooms-katholiek bisdom wij zullen streven om een professioneel multimediatebedrijf op te zetten en het beste te worden in ons vakgebied. De ambitie is ook om in onze communicatie met de wereld het niet slechts te houden op één taal – het Nederlands – maar het bereik nog groter te maken door ten minste ook in het Engels te communiceren.

Dienst Management & Administratie

a. Financiën

In vergelijking met 2016 liepen de financiële resultaten van 2017 van het bisdom wat terug. Dit heeft voor wat betreft de huurinkomsten in belangrijke mate te maken met een extra voorziening voor oninbare bedragen, maar ook met de lagere huur aan de CBVS, waardoor de huurinkomsten ruim SRD 850.000 minder waren dan in 2016. Dit geldt in het bijzonder voor de muziekschool (volledig), Liefdevolle Handen (opgezegd) en het conservatorium (gedeeltelijk en na aftrek van te verlenen diensten aan het bisdom). Om het probleem te verhelpen in 2018 werden er extra inkomsten gepland dankzij het nieuwe AZS (sportcentrum), hogere inkomsten bij Asewa Otono, diverse baten (verkoop bijbels, boeken etc.) bij het Pastoraal Centrum en het aantrekken van nieuwe potentiële huurders.

Wat betreft de uitgaven van 2017 merkten wij dat de begrote kosten aanzienlijk stegen ten gevolge van hogere personeelskosten zoals extra personeel bij de financiële afdeling, het Pastoraal Centrum, juridische zaken en communicatie, plus een 15% loonronde in navolging van het overheidsbeleid. Ook de huisvestingskosten namen toe door hogere onderhoudskosten van gebouwen (o.a. Ons Erf). De 3e grote post waren de activiteitskosten, in het bijzonder bij het Pastoraal Centrum, maar ook op communicatiegebied (met name Radio Immanuel). Een nieuwe kostenpost was de rente (en aflossing) op de lening bij de Mariastichting ten behoeve van het AZS. Dit alles had tot gevolg dat bezuinigingsmaatregelen genomen zouden moeten worden in 2018.

De liquiditeitsprognose voor het eerste en tweede kwartaal van 2018 was niet positief. Maar de beschikbare middelen waren ruim voldoende om een en ander op te vangen. Deze waren per ultimo december SRD 4,9 mln. Uiteraard zou indien nodig geschakeld moeten worden.

✓ 2018 begon met structurele veranderingen

Er kwam een nieuwe structuur binnen de verschillende afdelingen voor de financiële transparantie en efficiëntie. Op elke afdeling zou de staf verantwoordelijk zijn voor het realiseren van nieuwe inkomsten. In de loop van het jaar 2018 zouden maandelijks zowel de opbrengsten als kosten gestuurd worden naar de bisschop en zijn Economische Raad. Dit uiteraard in samenwerking met alle budgethouders, die voortaan ook hun eigen maandrapportage zouden krijgen, die maandelijks met hen besproken zou worden door DMA.

b. Bureau Onroerende Goederen en Bouwzaken

In het eerste kwartaal van 2017 werden de renovatiewerkzaamheden bij de VMS opgeleverd. Bij de VMS werden er vanaf 2016 onderhoudswerkzaamheden aan de constructie uitgevoerd. Door tegenvallers in de status van het hout werd het werk pas in 2017 opgeleverd. Schilderwerkzaamheden moesten nog uitgevoerd worden.

Zo ook werd het werk aan het zustershuis van de Heilige Familiekerk geheel opgeleverd en het proces-verbaal van oplevering getekend. Het wachten was op de elektra-aansluiting door de EBS, zodat de ruimte verhuurd en in gebruik genomen kon worden. Op vrijdag 26 mei werd het gebouw door Mgr. K. Choennie ingezegend. Een plakkaat werd onthuld samen met de directeur van Glis, de huurder van het pand.

Eveneens waren de werkzaamheden onder leiding van Faroz Abdoelrazak bij Radio Immanuel gestart. De werkzaamheden behelsden de verbetering van de technische ruimten, zoals het renoveren van de studio's, het creëren van een nieuwe studio en deze geluiddicht maken. De werkzaamheden werden in mei geheel opgeleverd.

Aan de Keizerstraat 118 bij het voormalige Emmaus-internaat waren er enkele inbraken, waardoor er reparaties moesten worden uitgevoerd. Het terrein werd schoongemaakt, een algehele inspectie vond plaats en er werd een rapport opgesteld. Er werd gestart met de renovatie van de buitengevels.

Ten behoeve van de komst van de nieuwe pater vond er renovatie plaats van de Fatimapastorie met behulp van projectgelden. De pastorie werd geheel gerenoveerd. Zo werden er bijvoorbeeld nieuwe dakplaten en een kitchenette geplaatst. De oplevering was op 14 juni 2017. Inmiddels heeft pater Fransiskus zijn intrek genomen in de woning. In het laatste kwartaal van 2017 startte de renovatie van de parochiezaal.

In Moengo begon een plaatselijke bouwploeg onder leiding van pater Wee Wee met de bouw van een nieuwe kerk, St.-Theresiakerk. In 2017 was de bouw ver gevorderd en men was in afwachting op middelen voor de verdere afwerking.

Bij het Maria-internaat moesten diverse onderhoudswerkzaamheden worden uitgevoerd. Gelet op het doel en het gebruik van het pand werd er gekeken naar een geschiktere locatie. Bij de Kennedy-stichting waren er vrije ruimten beschikbaar. BOB voerde opnames en inspectie uit voor de eventuele verbouwingen om het bruikbaar te maken voor het internaat. De renovatiewerkzaamheden startten in 2017.

Voor de huurder, de Centrale Bank van Suriname, van Ons Erf dienden er diverse werkzaamheden te worden uitgevoerd. Zo werd er in het laatste kwartaal gestart met het opknappen van de toiletten en de kantine onder leiding van architect J. Woei A Sioe.

In opdracht van de Heilige Familieparochie werd de Heilige Familiekerk geheel gewassen en geschilderd. Daarnaast werden er enkele reparaties uitgevoerd.

In Coronie werd de kerktoren gerepareerd. Het gebouw werd voorzien van nieuwe dakplaten en kreeg een schilderbeurt. Ook de gang tussen de pastorie en het zustershuis werd geschilderd. Bij het zustershuis werden er ook noodzakelijke reparaties uitgevoerd aan de gevels en er werd schilderwerk verricht.

In Nickerie startte de renovatie van de St.-Jozefpastorie. De pastorie moest worden gerenoveerd, geschilderd en van binnen enkele aanpassingen krijgen.

c. Projectbureau

In 2017 werden er in totaal 28 projecten opgesteld, waarvan 20 werden ingediend en 8 toegekend. Ook drie projecten die in de jaren 2014, 2015 en 2016 waren aangevraagd, werden toegekend. Een daarvan was de aanvraag voor vervoer voor pater K. Vigelandzoon bij de donateur Kerk in Nood.

Van de meeste PMW-projecten uit de periode 2007-2014 werden de rapportages geschreven, opgemaakt en gereedgemaakt ter verzending naar PMW. Daarnaast startte onze afdeling een samenwerking met de afdeling FBA voor het versterken en het verkrijgen van meer eenduidigheid in de financiële administratie. Intern werd het digitaal archiveren van de projecten sterk geoptimaliseerd en gecomplementeerd.

In 2017 waren de volgende projecten in uitvoering:

Projecttitel: Renovatie pastorie Fatimaparochie
Donateur: Papal foundation, H.E. cardinal D. Wuerl

Het doel van dit project was om de pastorie te renoveren voor de nieuwe priester. De nieuwe priester die afkomstig is van de congregatie van Vincentians zou binnen enkele maanden arriveren. Om de nieuwe priester een warm welkom te geven, was het van belang dat de pastorie geheel gerenoveerd werd. Inmiddels is pater Fransiskus woonachtig in de pastorie.

Bij de renovatie werd het dak aangepakt door de oude zinkplaten te vervangen en dakgoten te plaatsen. Van binnen werden de scheidingswanden aangepast, badkamer en sanitair opgeknapt en een kitchenette geplaatst. Ook de elektra werd in zijn geheel vervangen en tot slot werd de pastorie geleverd.

Projecttitel: Professionalisering Radio Immanuel
Donateur: Amsala en Zusters van Oudenbosch

Het doel van dit project was het professionaliseren van het radiostation, wat uiteindelijk moest leiden tot kwaliteitsverbetering op technisch vlak en ook van de programma's om de luisterdichtheid en de impact te vergroten.

De 1^e fase van het project technische optimalisatie hield in het inrichten van een nieuwe studio: alle ruimtes werden gerenoveerd en geluiddicht gemaakt, en het geheel werd tegen brand en inbraak beveiligd.

Projecttitel: Project zusters Franciscanessen uit Palembang, Indonesië

Donateur: Bisdom Breda

In de laatste decennia neemt het aantal priesters en religieuzen af. Om in de leemte te voorzien worden priesters en religieuzen uit het buitenland aangetrokken. Dit heeft ertoe geleid dat drie zusters van de missiecongregatie Fransiskus Charitas uit Palembang, Indonesië zich vestigden in Suriname om missiewerk te verrichten. Gelet op hun achtergrond worden zij ingezet waar er een klooster is en daarnaast binnen de gezondheidszorg in het r.k. ziekenhuis en op HRM-gebied binnen het r.k. onderwijs. Met deze projectgelden werden onder andere de kosten gedekt voor hun reis, verblijf en taal cursus in Nederland en het inrichten van hun werkruimten en woning.

Projecttitel: Renovatie en herinrichting kerkelijk museum

Diverse donateurs: bisdom Rotterdam, St.-Jacques de Leeuw, Conservation International

Dit project had als doel scholieren, studenten en bezoekers in staat te stellen kennis op te doen over het r.k. geloof in het algemeen en in Suriname in het bijzonder, en bewustwording van milieu en natuur bij te brengen, alsook meer bezoekers aan te trekken. De activiteiten die werden uitgevoerd waren de renovatie van het bisschopshuis, de aanschaf van de inrichting, de projectieapparatuur en het geluidssysteem.

Projecttitel: Subsidy Catechists 2016-2017

Donateur: PMW

Het binnenland heeft een groot aantal inwoners. Door de grote reikwijdte en de moeilijke bereikbaarheid van het gebied is een groot aantal pastorale leiders/catechisten noodzakelijk; mannen en vrouwen in het binnenland die in hun gemeenschap geaccepteerd worden als (toekomstige) leiders, die op een zodanige wijze leven binnen de sensus catholicus en capabel zijn om het geloof uit te dragen tijdens de diensten in hun gemeenschap. Hiervoor werden er trainingen gegeven in het Paramaribo; de duur van een trainingsprogramma is 5 jaar. Het eerste programma startte in 1976 en is tot op heden nog in uitvoering. Pater Toon en zuster Egno droegen hun taken over aan pater Kenneth Vigelandzoon, die samen met een team zorgdraagt voor het programma voor de pastorale leiders.

In 2016 waren er cursussen voor de groepen 14 en 15. Ook vond de Kari-kon-na-wan plaats in augustus 2017. Pater Toon, de vicaris-generaal en de bisschop verzorgden presentaties aan de pastorale leiders.

d. Human Resource

Veel gebeurde er in 2017. In de wereld zijn wij immers aan het komen en aan het gaan. Zo nam het bisdom mensen in dienst, terwijl van anderen afscheid werd genomen. In totaal werden 10 mensen in dienst genomen, namelijk pater Ademar F. de Maria per 1 februari als pastoor van de parochie OLV van Nazareth; Rudy Antonius per 1 maart als manager DMA; pater F. Mistrianto per 8 juni als pastoor van de Fatimakerk, Albert Arens per 1 juli als beleidsmedewerker muzikale liturgie; Ronaldo S. de Faria per 1 oktober als tweede secretaris. Per 1 juni Biakenie Ricardo Macintosh,

Floyd Blokland en Iris Kwelling als medewerkers bij de radio en Hedy Vrede per 1 november als coördinator kerkelijk museum.

In 2017 had het bisdom twee uit dienst getreden medewerkers, namelijk Graciella Alexis-Winters op haar eigen verzoek en Clist Soeboe wegens het verlopen van de arbeidsovereenkomst.

Het was een groot genoegen om in 2017 jubilarissen te hebben. Vijf medewerkers konden 5 jaar in dienst vieren, namelijk Marlon Pengel, Letitia Meulenhof, Idris Kortram, Max Djoe en

Claudia Tjon Kiem Sang. Geweldig was de dag waarop Magda Sastroredjo-Djoeneri haar 30 jaar in dienst vierde met haar collega's van het bisdom.

HRM organiseerde enkele bijzondere activiteiten o.a. het personeelsuitstapje dat een groot succes was. De tandheelkundige verzekering van het SZF werd in vernieuwde vorm aangeboden door het SZF. Onze medewerkers werden in de gelegenheid gesteld van deze dienst gebruik te maken. De oudejaarsviering was weer geslaagd.

Wij mochten gebruikmaken van het bisschopshuis. Het huldigen van jubilarissen werd herstart. De jubilarissen in 2017 mochten een presentje in ontvangst nemen.

In 2017 werd de bezoldigingsreeks aangepast met 23,5%. Bij een positieve beoordeling volgens het reglement kwamen de medewerkers naast deze verhoging in aanmerking voor 1 of 2 periodieken. Deze verhoging werd in april 2017 met TWK uitbetaald.

Per ultimo 2017 waren er in ons bisdom aanwezig: twee bisschoppen, 18 priesters (waarvan 6 diocesaan en 12 regulier) en 6 permanente diakens.

<i>Priesters en bisschoppen.</i>	<i>Lftd.</i>	<i>Permanente diakens:</i>
1. Wim JOOSTEN, OMI	84	1. Wong Foek SAMIRAN
2. Rudy WONG LOI SING	81	2. Guillaume KARSTERS
3. Martien NOORDERMEER, OMI	79	3. Lito ALANTEE
4. + Wilhelmus DE BEKKER	78	4. Antonius WATERBERG
5. Rudolph CROON, CSsR	75	5. Freddy TODIE
6. Antonius TE DORSTHORST, OMI	74	6. Antonius COMBO
7. Joannes VERBOOGEN, SDS	66	
8. + Karel CHOENNIE	59	<i>Religieuzen:</i>
9. Johan GEERITS, SDS	59	
10. Romanus EBONYI	55	Dochters van Maria Onbevlekt Ontvangen
11. Doris WEEWEE, OMI	54	1. Zr. Angèle Washington
12. Esteban KROSS	54	2. Zr. Judith Mawo
13. Kenneth VIGELANDZOOM	51	
14. Gilson DA SILVA, CSsR	38	Dienaresen van de Heer en de Maagd van Matará
15. Ademar FERREIRA MAIA		1. Zr. Maria Boomiki
16. Ikechukwu UGWU		2. Zr. Myrima Moshiaj
17. Kumar IRUDAYASAMY, SDS	33	3. Zr. Maria Regina
18. Fransiskus MISTRANTO, CM	29	
		Fransiskus Charitas
		1. Zr. Susan
		2. Zr. Odilia
		3. Zr. Christine

e. Het archief

Het archief van het bisdom onderging een reorganisatie, waarbij de spullen die teveel waren of daar niet thuis hoorden een andere plek kregen. Op den duur zal het archief alleen papier bevatten. Het hoorde bij deze reorganisatie dat men nu een duplicaat doopbewijs of een bewijs voor burgerlijke staat in het archief moet afhalen.

Onder andere is er veel ingeboekt in 2017. Het archief verwerkte 9169 doopgegevens in Account View. De vakantiejobbers leverden een grote bijdrage om dit resultaat te bereiken, namelijk: Cheneva Sahoed, Kimberly Hiwat, Max Pobosie en Charell Gambier.

In 2017 werden 823 duplicaat doopbewijzen afgegeven. Om hiaten bij te werken nam het archief 7 huwelijksboeken over van parochies, waaronder H. Driekoningen, Latour, Hanna's Lust, Copieweg, Onverdacht, Sonny Point. Alle parochies werden benaderd om hun archieven in orde te maken en gegevens door te sturen naar het archief van het bisdom.

Er werd geïnvesteerd in het personeel om efficiënter te kunnen werken. Chequita Goedschalk volgde de opleiding DIV-1. Deze opleiding werd door het Nationaal Archief Suriname (NAS) verzorgd. Er was een 5-daagse workshop in januari 2017 voor archiefmedewerkers met als thema *Managing Indoor Climate Risks*. De dames Chequita Goedschalk en Idris Kortram volgden een workshop over risico gebaseerde besluitvorming om het beheer van binnenklimaatomstandigheden voor collecties en gebouwen te optimaliseren. Ze volgden ook andere belangrijke trainingen voor hun werk.

Dienst voor Geloof

Cultuur & Communicatie

a. Geloofsverdieping

De Dienst voor Geloof Cultuur en Communicatie rondde met succes het jaar 2017 af. Wat betreft de verdieping van ons geloof werden er vele activiteiten georganiseerd met goede resultaten. Er werden twee trainingen aangeboden aan de leerkrachten van glo- en vj-scholen in Paramaribo en randdistricten. De thema's van deze trainingen waren *Jezus ontmoeten*, en *brood voor onderweg*.

De kaderopleiding studiejaar 2017 startte in januari met 22 deelnemers. Er waren vertegenwoordigers van verschillende parochies. De modules die succesvol werden afgerond, waren: studievaardigheden, inleiding Bijbel en geschiedenis Israël, inleiding spiritualiteit, oude Kerk en middeleeuwen, inleiding filosofie, Oude Testament: Thora/profeten, fundamentele theologie en synoptici/Handelingen. Naast de reguliere colleges waren bezinningsmomenten, geestelijke en begeleidende gesprekken alsook persoonlijke reflecties deel van het vormingsproces.

De retraites waren ook vruchtbare momenten van 2017. Pater Paul Coryn verzorgde van 5-8 maart 2017 de jaarlijkse retraite voor de priesters, diakens en religieuzen. Ook in de veertigdagentijd was er op elke zaterdag van 9:00 - 15:00 uur een meditatief moment voor de gelovigen. Het thema *Jezus draagt zijn kruis* daagde de deelnemers uit om over het dragen van hun persoonlijke kruis te mediteren. Opvallend was dat meer dan 350 gelovigen hadden geparticipeerd.

Voor de pastorale leergangen werden vanaf februari tot en met augustus maandelijks geloofsverdiepende trainingen aangeboden. De volgende onderwerpen werden belicht: 7 hoofdzonden en deugden, Amoris Laetitia, Johannes-evangelie, Eucharistie I&II, Matteüs-evangelie en Maria-verschijnen. Enkele van deze leergangen werden ook in de cluster Para-Wanica verzorgd.

De gebedswake 24 uren voor de Heer werd gehouden op vrijdag 31 maart en zaterdag 1 april 2017 in de kathedrale basiliek. Verschillende werkgroepen binnen het bisdom participeerden.

Voor de binnenlandse catechisten (de pastorale leiders – groep 15) was er een nieuwe cursus op 17 maart in Asewa Otono. Aan deze cursus namen 20 personen uit verschillende delen van het binnenland deel. De gebruikelijke Kari-kon-na-wan vond plaats in augustus 2017 met als thema *lobi san Gado meki*. Daarnaast waren er twee trainings- en vormingsbijeenkomsten met de 14^e en 15^e lichte van binnenlandse catechisten.

b. ABP – *Biblical Animation of All Pastoral Life*

Gerda Misidjang en diaken Antonius Waterberg participeerden namens het bisdom aan het ABP-seminar op Trinidad & Tobago van 2-11 oktober 2017. De afkorting ABP staat voor *Animación Bíblica de la Pastora* oftewel *Biblical Animation of All Pastoral Life* in het Engels. Een eenvoudige Nederlandse vertaling zou kunnen zijn *Bijbelse animatie van het pastorale leven* of misschien zelfs *animatie van de Bijbel voor alle pastorale activiteiten*.

ABP is een uitnodiging om tijdens alle pastorale activiteiten van de katholieke kerk Gods Woord centraal te laten worden. Onze motivatie, passie en stuwkracht in alles wat we doen moeten gegrond en geleid worden door Gods woord. Het is niet de bedoeling dat er nieuwe werkgroepen ontstaan, maar binnen bestaande werkgroepen van de kerkgemeenschap moet het gebruik van de Bijbel worden gepromoot. Ook het lezen, bidden en mediteren van Gods woord in de vorm van Lectio Divina moeten een centrale plaats innemen binnen onze families en werkgroepen.

c. Roepingen en Jeugd

De vorming van misdienaars vond plaats van 16-18 juni 2017. Aan deze vorming namen 46 misdienaars deel van de cluster Zuidoost (de parochies Barmhartige Samaritaan, Heilige Familie en OLV van Fatima) in Asewa Otono. Het thema was *mijn roeping als misdienaar*. De onderwerpen die aan de orde kwamen, waren: geroepen zijn, eucharistie en mijn rol als misdienaar. Deze vorming werd verzorgd door Guillaume Woei A Jin, Paul Tjon Kiem Sang en zr. Esperanza. Speciale aandacht werd besteed aan het sacrament van de biecht; de misdienaars kregen ook de gelegenheid om te biechten. Daarnaast werd er ook gekeken naar de film *The greatest miracle*, waarin speciale nadruk werd gelegd op de eucharistie. De algehele coördinatie lag in handen van DGCC in samenwerking met de misdienaarsleiding van de verschillende parochies, maar de ouders van de misdienaars hebben ook een speciale bijdrage geleverd aan het welslagen van het weekend.

Op 23 juni 2017 werd de jongerenbeweging Katholieke Jongeren Suriname (KJS) gelanceerd. Het officiële startsein was tijdens een woord- en gebedsdienst in de kathedrale basiliek. Ongeveer 200 jongeren en anderen die het jongerenwerk een warm hart toedragen, waren aanwezig. Jongeren uit verschillende parochies participeerden met zang, dans en drama. Gods woord nam een centrale plaats in, maar ook de onthulling van het KJS-logo en de daarbij behorende uitleg. De stuurgroepsleden van de KJS zijn: Gino Rozenblad, Oscar Wijngaard, Richardo Smith, Jasmine Mendis, Urly Misidjan, Anne Emanuels, Jenella Berrenstein, Melvin Mackintosh, Dwight Zwinnicker, Clist Soeboe, Duncan Pinas, Imara Vliet, Janice Robinson, Dasha Dipokarto en namens de commissie Roepingen en Jeugd Gerda Misidjang. Verwacht wordt dat jongeren zich registreren en daarvoor krijgen ze een polsband van KJS. Aan het formuleren van een missie en een visie voor KJS werd gewerkt in het vormingsweekend van 27-29 oktober 2017, dat als thema had *het licht brandend houden*. In

de presentaties werd de nadruk gelegd op *Lectio Divina*, *virtus*, het belang van decision making en het Matteüs-evangelie. De eerste KJS-avond met als thema *ik bid* werd gehouden op 18 november 2017 in De Schakel met vervolgens een eucharistieviering in de St.-Alfonsuskerk.

Op 7 mei 2017 tijdens roepingenzondag startte de commissie Roepingen en Jeugd een bewustwordings- en roepingenpromotiecampagne met als motto *bidden voor roepingen, door de Geest voortgestuwd*. Vertegenwoordigers van de verschillende pastorale gebieden namen deel; ze mochten de iconen in ontvangst genomen.

d. Liturgie

Medewerkers van de liturgiegroepen binnen het bisdom waren uitgenodigd voor de liturgiedag op 13 mei 2017. Het speerpunt was het verlevendigen en verdiepen van de liturgische vieringen in de parochies. Enkele aandachtspunten voor het liturgische beleid waren: a) Liederen en liturgische gezangen zoals het kiezen van de juiste liederen voor de vieringen. b) Liturgische sfeer, omgeving en attributen zoals de zorg voor goede geluidsinstallaties en microfoons. Het investeren in muziekinstrumenten en goede liturgische boeken. c) Basistraining voor liturgische medewerkers zodat ze goede preken maken, workshops verzorgen voor kantoren en koren, lectoren, schoonmaken van koper, liturgie/eucharistie. d) Vernieuwing van liturgische boeken voor de sacramenten. e) De rol en bevoegdheden van leken zoals het aanstellen van lay ministers (personen die voorgaan in de vieringen) en speciale *ministers of the eucharist* (personen die communie mogen uitreiken). Ook het aanstellen van lectoren en van cantoren/praiseteam/koor om de zang te leiden tijdens de viering.

e. School of Liturgy

Gerda Misidjang en Albert Arens namen deel aan School of Liturgy op Trinidad & Tobago van 31 juli tot en met 5 augustus 2017 met als thema *liturgy and popular devotions*. Het dagelijkse program begon met het ochtendgebed zoals aangegeven in het Getijdengebed. Daarbij werd de nadruk gelegd op het aanleren en reciteren van de psalmen. De ochtend werd afgesloten met een presentatie over een bepaald thema. De middagsessie bestond uit verschillende workshops. Het geheel werd afgesloten met een eucharistieviering. Alle participanten volgden gezamenlijk de lezingen, terwijl er een keuze gemaakt kon worden voor een bepaalde workshop, namelijk: *Methodology in Catechetics, Church Art, Creative Liturgies for Youth, Improving Preaching Skills for Lay Ministers, Leadership for Parish Clusters, Lectio Divina, Lectors, Liturgical Dance, Facilitating Persons with Disabilities, Principles of Liturgy: Music, Principles of Liturgy: Rites/Lay Ministers*. Gerda Misidjang volgde een gecombineerde workshop over *Methodology in Catechetics and Leadership Skills*, terwijl Albert Arens koos voor *Principles of Liturgy*.

f. Asewa Otono

In Asewa Otono gebeurde er veel in 2017. Er was een groeiende vraag van nieuwe klanten uit stad, district en buitenland naar onze diensten en ruimtes. Na de renovatie was *Twa Twa* vanaf maart ook geschikt voor verschillende activiteiten. Het plafond van de bovenzaal werd

vernieuwd. De buitentoiletten werden ook verwisseld. Er kwam voldoende verlichting om en rond het gebouw. Oude sanitaire voorzieningen van het complex werden vervangen. De douches en kranen in de achterhuizen werden vervangen. De geluidsinstallaties in de zalen zowel boven als beneden werden losgekoppeld van de elektriciteitsschakelaren. Al met al werd er veel gedaan om onze dierbare klanten te kunnen verwelkomen en in het bijzonder onze dierbare medegelovigen te kunnen faciliteren in hun spirituele en maatschappelijke vorming.

Maatschappelijke Inzet

a. Bijdrage Stichting RK Begraafplaats 2018

In april 2014 onderging de begraaforganisatie van het bisdom een status en naamsverandering van dienstonderdeel Heilig Verbond naar Stichting RK Begraafplaats. Het doel van de stichting is zoals omschreven in de statuten o.a. het verzorgen van uitvaarten, het beheer en de exploitatie van de rooms-katholieke begraafplaatsen.

In 2008 is er met in achtneming van art. 23a van de gewijzigde begrafeniswet van 1953 een aanvang gemaakt met de ruiming van graven op de toen vol geraakte rooms-katholieke begraafplaats in Paramaribo. Daarbij werd tegelijkertijd een plan opgesteld voor de herinrichting van de begraafplaats. Na goedkeuring van het plan werd er in 2009 een aanvang gemaakt met de uitvoering van een pilot, waarbij terp 1, terp 2 en een urnenwand zijn aangelegd.

Na een moeizame doorstart werden er in 2017 5 terpen aangelegd met een gemiddelde capaciteit van 300 graven per terp en 2 urnenwanden met een capaciteit van 76 bewaarplekken voor urnen. De voorbereidingen voor de aanleg van terp 6 en een nieuwe urnenwand waren ook in volle gang.

Vermeldenswaard is dat de begraafplaats zijn 100-jarig bestaan heeft gevierd. Ook organiseerde onze organisatie op succesvolle wijze de *Drageman dey* in 2017.

In de praktijk bleek dat de manier van begraven aan het veranderen was: het cremeren vertoonde een stijgende trend naast het feit dat men het begraven in kelders nog verkoos boven zandgraven. Om de continuïteit van de stichting te helpen garanderen werd de dienstverlening uitgebreid door in september 2016 van start te gaan met het verzorgen van volledige uitvaarten. Dit beleid werd, ondersteund door een gerichte marketingcampagne, voortgezet in het jaar 2017. Zodoende konden wij 37 volledig verzorgde uitvaarten aanbieden, waarvan 6 in 2016 en 31 in 2017. Het bijzondere hierbij was, dat deze vorm van dienstverlening ook beschikbaar was voor mensen die op andere begraafplaatsen een begraafplek hadden gekocht. En wij verzorgden ook uitvaarten voor crematies. Dit alles naar volle tevredenheid van de nabestaanden, want wij leverden ons product op maat. In het aantal personen dat vooraf voor hun begrafenis kwam betalen, zagen wij een stijgende trend.

Ons streven was erop gericht om onze uitvaartverzorgingsactiviteiten in 2018 verder op te voeren. Vooral de promotie moest doeltreffender, omdat wij vaak te horen kregen dat men

niet op de hoogte was van onze uitvaartpoot. Ter ondersteuning van de verdere ontwikkeling van het beleid ten aanzien van uitvaartverzorging zouden wij in 2018 de aula in de De Allerheiligste Verlosserkerk uitbreiden en moderniseren (total facelift). Ook zou het verharderen van het hoofdpad naar de terpen ter hand genomen worden. Het aantal begrafenissen op de rooms- katholieke begraafplaats was in 2017 tot begin december 150.

b. Pater Ahlbrinck Stichting

In 2017 legde de Pater Ahlbrinck Stichting (PAS) haar focus op de volgende zaken: uitvoering van het *Jonguan Kon Leri* Programma; de ontwikkeling van een *social enterprise*; coördinatie voor het Kansfonds; participatie in het FED-network waar PAS ook een coördinerende en vertegenwoordigende rol vervulde.

✓ PAS Jonguan Kon Leri Programma (JKLP)

Het JKLP is een tweedekansprogramma waarin voortijdige schoolverlaters werden getraind in diverse vaardigheden: communicatie, focus op resultaten, respectvol gedrag, persoonlijke groei, samenwerking en discipline. Het programma omvatte sportactiviteiten, basiscomputervaardigheden, een vaktraining en eventueel een training ondernemerschap. Na het behalen van het eindcertificaat werden de jongeren ondersteund bij het vinden van een baan of bij het terugplaatsen op school. Daarna werden ze nog een tot twee jaar begeleid om de bereikte resultaten te bestendigen. Het JKLP is voortgekomen uit het A Ganar-programma van Partners of the Americas (donor USAID) dat PAS in de periode 2013-2015 samen met andere organisaties in Suriname realiseerde. In 2017 werd het programma uitgevoerd in Moengo, Brokopondo-centrum en Brownsweg. In Moengo en Brokopondo-centrum rondde 30 jongeren het programma af met als vaktrainingen elektra-huisinstallatie, thuishulp-A of crèche-/peuterleidster.

✓ PAS Social Enterprise

Het werd voor PAS een steeds grotere uitdaging om financiering te vinden voor projecten, zeker in de economische situatie waarin Suriname verkeerde/verkeert. Het vergde aanpassing en creativiteit om uit te komen met een krap budget. Om in de toekomst minder afhankelijk te zijn van donaties was PAS bezig met de ontwikkeling van een *social enterprise*: een bedrijf waarvan de winsten terugvloeien naar PAS voor uitvoering van projecten en dekking van de onvermijdelijke bureaunkosten. Er werden voorbereidingen getroffen voor het opzetten van een naamloze vennootschap, het uitbreiden van podosiri-activiteiten (aanplant, verwerking en verkoop) en het trainen in de productie van jam volgens internationale standaarden van voedselveiligheid.

✓ Coördinatie voor het Kansfonds

Eind 2018 rondde het Kansfonds zijn activiteiten in Suriname af. PAS als coördinator van Kansfonds-Suriname ontwikkelde daarom een capaciteitsversterkingstraject na overleg met de organisaties die het Kansfonds in de loop der jaren had gesteund.

Naast de reguliere coördinatiewerkzaamheden werd in 2017 veel aandacht besteed aan de organisatie van een aantal trainingen voor het capaciteitsversterkingstraject. Het betrof hier de volgende trainingen: inkomstenwerving, NLP-communicatietraining voor organisaties uit de stad en het binnenland, en Project Cycle Management. In 2018 zou het capaciteitsversterkings-traject vervolgd worden.

✓ FED network

FED network (Fair Economic Development) was een samenwerkingsverband van Surinaamse ngo's ter versterking van hun positie, kennis en kunde. FED network was partner van het Caribbean Policy Development Centre (CPDC).

Op 27 maart 2017 organiseerde PAS op verzoek van CPDC een workshop over nut en noodzaak van (internationale) wetgeving voor ngo's. Aan deze conferentie participeerden 38 organisaties.

Mede als resultaat van een in 2016 door PAS georganiseerde workshop over een Caraïbische gedragscode voor ngo's, werd in 2017 de Caribbean Code of Conduct and Ethics vastgesteld. Twintig Surinaamse ngo's, waaronder PAS zelf, ondertekenden deze code, waardoor ze zich conformeerden aan de daarin geformuleerde gedragsregels en voorwaarden voor ethisch handelen.